

## **Matolcsy Miklós (1869 – 1938)**

1869. 06.14.-én született Cegléden, Matolcsy Károly (1828-1907) közjegyző és báró Kaas Melanie (1838-1920) negyedik gyerekeként a hét közül. (M. Károly főhadnagyként részt vett az 1848-as szabadságharcban.)

Matolcsy Miklós középiskoláit Sárospatakon és Budapesten végezte. Három diplomát szerzett a Budapesti Tudomány Egyetemen: gyógyszerész, orvosi majd vegyész diplomát. 1902-ben szerezte orvosdoktori oklevelet, 13 évig a Tudományegyetem I. Vegytani Intézetében dolgozott Than Károly vegyészprofesszor mellett. 1905-ben habilitált gyógyszerészetből, magántanári címet kapott.

Külföldi tanulmányúton járt Németországban, Belgiumban, Bécsben. Bókay Árpád gyógyszerész professzor javaslatára őt bízták meg 1907-ben az akkor felállított és üzembe helyezett Egyetemi Gyógyszertár vezetésével. Ez az intézmény 1935-ben – többek között az ő munkájának eredményeként és javaslatára – alakult át Egyetemi Gyógyszerészeti Intézetté. Ő tanította először az egyetemen az orvostanhallgatóknak és gyógyszerészeknek a kötelező „Gyógyszerészet” tárgyat és ezen belül a vénykészítést.

1896. június 9.-én megnősült, felesége Éberling Nagy Pálma (1874-1936) Házassága nehezen jött létre, mindkét család ellenezte azt. A menyasszony gazdag polgári családja kevesellte Matolcsy Miklós vagyonát és gyógyszerész diplomáját (akkor még csak ez volt meg), ezt a „lenézést” a Matolcsy család zokon vette.

Sorozatban születtek a gyerekek, 5 leány és 3 fiú, két kislány a születés után meghalt, így 6 gyereket neveltek fel. Gyerekei sorban: Judit (1897), Sára (1898), Mária (1900+), Tamás (1901), Gábor (1903), Mátyás (1905), Katalin (1907+), és Melanie (1908). A család kétlaki életet élt, Budapesten a Boráros tér környékén béreltek lakást, Farnoson pedig a családi birtokon, a Felső-házban. A házat édesapja, Matolcsy Károly építette 1901-ben a Farnos közepén lévő birtokon (park, gyümölcsös, szőlő, nádas), amit aztán Károly 1907-ben bekövetkezett halála után megörökölték. (Matolcsy Károly felesége Kaas Melanie haláláig ott lakott még a házban)

Érdemes rögzíteni, hogy 1930-ig Matolcsy Miklós látta el Farnoson az orvosi teendőket, mivel nem volt saját orvosa a falunak, mindenkit ingyen gyógyított, kezelte. (1930-ban lett önálló orvos a faluban Kendel Rudolf) Apjától mintegy 220 hold földet örökölt, amin a gazdálkodást már a '30-as évek első felében Mátyás és Tamás fia folytatta. Farnos az ő révén kapott önálló postahivatalt is a '20-as években, miután felajánlotta erre a célra egy hat helyiségből álló épületét. (Addig Tápíószele volt az utolsó postaállomás, onnan hozták át a küldeményeket gyalog Farnosra)

Matolcsy Miklós tevékenysége sok területen hozott újat a magyar gyógyszerészetben. Fontos szerepe volt a kórházak házi gyógyszerertárainak megszervezésében. 1914-ben az approbációs vizsga cenzora lett, ettől kezdve gyógyszerertár önálló vezetése csak ilyen vizsga eredményes letétele után volt lehetséges. Az első világháború alatt ő szervezte meg – a hadsereg főgyógyszerészeként – a gyógyszerellátást, ezért magas katonai kitüntetést kapott. Részt vállalt a háború utáni közegészségügy gyógyszerellátásának megszervezésében, tagja lett az Országos Közegészségügyi Tanácsnak, valamint a IV. Gyógyszerkönyv szerkesztőbizottságának. 1922-ben megkapta az egészségügyi főtanácsosi címet, alapító tagja volt a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaságnak. Sokoldalú elfoglaltsága és hivatalával járó adminisztratív tevékenysége mellett volt ideje tudományos és szakirodalmi tevékenységet is végezni. Főleg a vas és kinin sók meghatározási módszereivel foglalkozott tudományos cikkeiben, a Gyógyszerészet című szakmai folyóirat 1959. augusztusi számában 16 publikációját sorolja fel (310-311 old.). Említést érdemel „Könyv és irodalmi gyűjtemény magyarországi gyógyszerészeti munkákról 1578-1909” című gyógyszerésztörténeti műve. A 242 oldalas könyvben több ezer publikációt gyűjtött össze, tudományos alaposággal hét kategóriába sorolva a műveket. A bevezetésben a következőket írta: „Midőn magam céljaira összegyűjtöttem a magyar gyógyszerész-kémiai vonatkozású irodalmat, akkor láttam, hogy milyen sok értékes munka hever észrevétlenül. Elhatároztam, hogy gyűjtésemet a gyógyszerészetre vonatkozólag több irányban is kiterjesztem, és nyilvánosságra bocsátom. Elkészültem a gyűjtéssel, most átadom a közös vagyont a gyógyszerészi karnak.”

Matolcsy Miklós szerény, puritán, erős akaratú ember volt. Puritánságára jellemző, hogy névnapján sohasem ment be az intézetbe, nehogy ünnepeljék. Sikereiről, kitüntetéseiről családi körben nem igen beszélt. A protekciót nem szerette, nem tűrte. Az egyetemi oktatásban szigorú professzor hírében állt, különösen a nőhallgatókkal szemben, állítólag nekik nehezebb volt jó jegyet elérniük nála, mint a fiúknak. Szigorúsága mellett tréfakedvelő is volt. Emlékezetes mondása egyik oldalági családtagjának: „Jó vicceket tudsz mesélni, de rosszakat csinálsz.”

Felesége halála után (1936) teljesen visszavonultan élt 1938 december 4.-én bekövetkezett haláláig. Farnoson halt meg, ott is van eltemetve a családi temetőben.

2009. 04. 10.